

1037

Mag. O. I.
134

Keseredes Lélek Tiszti.

Dobozai Jánosnak el-kalauzálata
sátor

Comaromi C. György.

lang. o. t.

102.

KESERÉDET

LÉLEK TISZTI.

AZ AZ. RMK. 103.

Olly temetést rövid tanítás, melyben,
mint helyen magát viselni, az Istennek
azai oltárát szenvedő, s a miatt meg-ke-
dett szívű lelki embernek, az
alatt, az szent írásból eg gyű-
gyűven meg-jelennek.

Mellyet,

A. B. E. Néhai Nemzetes Dobozi

lanosnak. Nemzetes, és jó hírrel, s
kegyes léttel fönlő DOBOZI IST-
VAN Vramnak, &c. szerelmes fiának,
hosszas nyavalyáin által költ. hideg
testének, tisztességes el-takarításá-
kor, az élő hűvek épületire, és az Szom-
oru szívek enyhítésére, a Debreczeni
nagy temetőben tett, a sírfelett 1666
Eszterendőben. Sz. Jakab havának 19-dik
napján.

COMAROMIC. CYÖRGY.

S. I. M. D. E. D. P.

Nyőtatá Parakó-Rosnyai Ján.

Lászlai J. Carnation.

Nézetes és kegyes élettelfelő
DOBOZI ISTVAN
 Uramnak, Debreczen városának
 fokszi Fő Birájának, és annak Nemes
 Tanácsának, egygyik fő Tagjá-
 nak, nekem becsületésjo a-
 karo Uramnak.

Minden áldást, az áldásoknak Urától!

N*emzetes és Becsületes Vram,*
 nem akarván kegyelmedet, a kegyelmed
 kívánságára valo nem hajlásommal kedvetle-
 niteni; keferüségében keferiteni; és tisztan
 ben hátra állani, im a kegyelmed izeneti és ki-
 vánsága szerént, a kegyelmed b. e. szerelmes
 fiának, idvezült Komám Uramnak, teste felett
 tett egygyűű prédikációskámat, a menyire a
 más félholnapi feletkezés miatt lehetett, egyéb
 foglalatosságim között, irásban vettem, s ke-
 gyelmednek ki-is attam. De nem a végre, hogy
 kegyelm. a mikor olvassa, magát szomorítsa, e-
 (?) 2 *mesze;*

szé, keserítse, és sirassa fakadván szemét soa-
gyassá, erőtelenítse; hanem a végre, hogy ez-
zel magát kegyelmed kegyességében gyámoli-
tsa, tisztire emlékeztessé, és keserűségében
vigasztallja. Kegyelmed ebbeli jó szívből
származott szolgálócskámát tegye jó neven,
s munkácskámát olvásgassa idvességessen. Az
Ur Isten a mi Atyánk, ki szeretett minket,
és adott örök vigasztalást, és jó remén-
séget kegyelméből, vigasztallja meg a'
kegyelmelek szívét, és erősítse meg ke-
gyelmeleket minden jó cselekedetben.
2. Thess. 2. v. 16. 17. szíveffen kívánom. Ir-
ván Debreczenben. Anno M. DC. LXVI.
die 28. Aug.

Kegyelmed szíves jó akarója

Comáromi C. György.

KESE-

KESEREDET LÉLEK

TISZTI.

AZAZ:

Olly temetési rövid tanítás, melyben, mint
kelljen magát viselni, az Istennek atyái ostromát sen-
vedő, s a' miatti meg-keseredett szívű lelki
embernek, az alatt, a' szent Írásból
egg jűgyűven meg-jelentetik.

ELŐLJÁRO BESZED.

Azt olvassuk, Isten felő hívek,
a' II. Samuel Könyvének 18.
részében, az 33. versben; hogy
midőn Dávidnak, az Isten népe Ki-
rályának, meg-jelentetett volna, a'
Joáb Herczegtől hír mondani kül-
dettetett Szerécsen által, az ő fiának,
Abfolonnak harczon el-hullása, és
halála; meg-háborodott; fel-mene

(?) 3

a' Kapu

E L Ő L E T

a' Kapu felett valo házban; firt, és ezt mondogálta mentében: *Fiam Absolon, fiam, fiam Absolon, vajha én hol-tam volna meg, én, te helyetted. Absolon fiam, fiam. Keresztényi Sz. Ggyülekezet, legyen szabad nekem, e kicsiny historiáskát, e szomorú alkalmatossággal, a' mi becsületes Urunkra, ez előttünk fekvő becsületes Atyáncsiának, meg-keseredett Szülejére, s' Atyára, egy vagy két szóval szabnom. Mert B. U. valóban rád szabhatom, akár Absolont, a' Dávid Királynak meg-holt fiát, akár Dávidot az Absolonnak édes Atyát, gondollyam. Rád szabhatom, elsőben, ha Absolont gondolom. Mert 1. Valamiképpen Absolon, a' Dávidnak házában, fiai között, leg tettefesebb, és tekintetesebb volt; a' David házában, sőt az egész Izraelben, nem vala olyan szép férfiumine*

B E S Z E D.

fiu mint az Absolon. 2. Sam. 14. 25. 26. Akképpen, e' gyásos koporsóban fekvő fiad a' te házában, fiad és g gyermekid között, leg tettefesebb és tekintetesebb vala. 2. Valami képpen Absolon az ő meg-halásakor, négy gyermek atya vala: mint hogy sz lettettenek vala ő neki, három fiai, és egy leánya. 2. Sam. 14. 27. Akképpen, ez te szerelmes fiadat, Isten, az ő házasságában, három szép fiakkal, kik még életben előtted vadnak, és egy leányzóval, ki Istennel az egekben, áldotta volt meg. 3. Valamiképpen Absolon, szép iff juságában, a' le-görbésző, erőtelen vénséget nem érven, hala-meg. Akképpen, e' te szerelmes fiad, életének virágában, ekes iff juságában, harmincz esztendő's korában, az erőtelen vénségnek, élet mutató napjait nem érven, adá Istennek meg lelkét. 4. Valamikép-

(?) 4

E L Ö L - J A R O

miképpen Absolon, harczon, nagy fáj-
dalmak miatt végezté-életét. Mert az
Ephraim erdejében, egy sűrű águ cserfára
akadván, midőn egy farkaig, az ég és a
föld között függene. 2. Sam. 18. 9. első-
ben a' Joab három nyilat lőve az Abso-
lonnak szívében. u. ott. v. 14. az után a'
Joab fegyverhordozói, tizen által verék
őre, s' úgy ölek meg, ugyan ott. v. 15.
Akképpen ez te tölled meg-vált szerel-
mes fiad, a' halállal való harczon, keser-
ves fájdalmak és hosszús nyavalyák
miatt költözék ki az élő seregéből. Mert
amaz erős harczon, melyben nincs nyíl
a' győzelemre, s' a' léleknek meg-tartoz-
tatására a' testben. Eccl. 8. 8. egy néhány
izbéli keserves betegségekkel, sebekkel,
mint valami halálos nyilakkal, meg-lő-
vetterven elsőben, az után, az halálnak
számos visézi, úgy-mint az hosszús és
keser-

B E S Z E D.

keserves nyavalyák által, mindenesből
környül vétetek, ágya fenekére is szeg-
tetek, és noha szép csendessen, mindazál-
tal nem fájdalmak nélkül, ez nyavalyás
élettől meg-is fosztattatok. Ekképpen reád
szabhatom, ha Absolont gondolom. Má-
sodszor, reád szabhatom B. U. ha Dá-
vidot magát gondolom. Mert 1. A'
mint a' Kegyes Dávidnak, igen igen sa-
nyaruan, és nehezen esék ez ő Absolon-
nyának halála: mint a' kinek halálát
halván, meg-háborodott, meg-indult, és
a' mint a' Sido ige tartya, mint egy u-
gyan meg-reszketett belé, s' szíve csak
nem kette hasadt, v. 33. melly belső fáj-
dalmának jelenségi valának az ő jajga-
tása, zokogo sirása, orcájának be-buri-
tása, és fok, fiá, fiá, Absolon fiam, fiam,
kiáltása, v. 33. és 10. v. 1. 4. Ugy el-
szem, teneked is valóban sanyaruan és ke-
serves-

E L Ő L - J A R O

servessen esett, s' esik-is, ez te szerelme-
 sednek halála, ki felől azt reménled va-
 la, hogy meg-élemedett öregsegedben, és
 meg-erőtelenedett vénsegedben, ő leszen
 gyámolod, istápod, szemed, és kezéd lá-
 bod Isten után; azt gondolod vala, hogy
 szemed hunyása után-is, ő leszen, mind
 a' ki testedet tisztességesen el-takarítat-
 tya, mind a' ki tölled e' siralom' völgyé-
 ben el-maradando szerelmes árváidnak,
 magad helyett, Isten után attya és gond-
 gya viselője leszen. De oh szomorú ora!
 im különben esek a' dolog. 2. A' mint
 Dávid, ha édes fiának az Absolonnak
 valóságos volt volna halála, az haláltól
 őtet meg-változtatta volna, valamint te-
 hette volna szerit; sőt a' maga saját éle-
 tét-is le-tette volna érte, a' miképpen
 siratása közben jelenté: Vajha én hol-
 tam volna meg, én, helyetted, fiam,
 fiam

B E S Z E D.

fiam Absolon. v. 33. Ugy te-is, nin-
 tsen kétségem benne, ha lehetséges volt
 volna, magad holtál volna meg helyette,
 magad mentél volna szemben az halállal
 érte, és még most-is, ha fel-válthatos
 volna magad fekünnel a' koporsóban he-
 lyette, csak hogy ez életre meg-fordíthat-
 nád, és az élők seregében meg-marasz-
 hatnád. De nincs itt váltáság. Psál. 49.
 v. 8. 3. A' mint Dávid sok keserűség és
 bu látott ember volt, mikor az ő szerelmes
 fiának halálával, meg-többietek, és
 mint egy ugyan meg-tetőztetek keserűsé-
 ge: Ugy te-is bizony elég keserűséget
 kóstolál; elég but láttál, ha tovább nem
 szollok-is, avagy csak ez el-múlt egy né-
 hány siralmas, háboruságos esztendő-
 ben. E' szegény meg-romlott, nagy iga-
 alatt nyögő Debreczen városában le-
 telepedett Isten népe mellett, a' sok szegény
 özve-

ELŐL-JARO

örveg yekért s' árvákért; menyinyom-
ruságot szenvedél az idegen hatalmas
nemzettől? melly kegyetlenül közzet-
tél, kínoztattál az tennen magad házá-
ban, az hohérok által! melly hosszú-
ideig sanyargottál az idegen nemzet kö-
zött házadon kívül? melly közel voltál
egy néhánszor, az szörnyű rettenetes
erőszakos hatalomhoz! Tényeredben hor-
doztad sócszor életedet; a meg-ölők ke-
zében voltál, ruháidból ki-fosztattál, s'
a' fegyver alá csak nem szűntél le-térde-
peléttél, elég keserűséget láttál, s' im Isten
ez szomorító ostorával, többite keserűsé-
gedet. De legyen az ő felsége Sz. akarat-
ya, mindenekben s' ebben-is. Mi, hogy
ő felsége irgalmas atyai seméit reáncfor-
ditsa, sent lelket vigasztaloul, s' tanito-
ul, tinéktek és minékünk-is adja, jertek
magunkat a földnek poráig meg-aláz-
ván, ő

ván ő felségének előtte; buzgó lélekkel kö-
nyörögjünk ilyenképpen.

PREDIKACIO ELŐT VA

lo rövid Könyörgés.

CSudálatos tanácsu, és szaba-
dos cselekedetű szent JEHOVA, Sere-
geknek hatalmas Ura, és Istene, ki minden
emberek fölöl meg-változhatatlanul végeztél,
még minék előtte nem volnának, el-rendelted
áltrághatatlanul, ki meddig éljen; mitso-
da változásokat, és keserűségeket szenvedjen;
mikor, hol, miképpen, és mitsoda halál nemével
hallyon-meg, mindazáltal ez te rendelésedet,
és végzésedet senkinek közlölök meg nem
jelentetted. Szabadoson cselekedhetel és csele-
keszel mindent mindenütt, mindenkor, min-
denekben, és akar mit cselekedjél senki tené-
ked azt meg nem mondhattya, mit cselekeszel.
Mert mindeneknek Ura vagy, senkitől nincsen
függésed. Nálad az életnek halálnak kulcsa,
és abból a mint tenéked tetszik akképpen sáfár-
kodol. Szerelmes Atyánk az Ur Jéhusban, sa-
dál.

KÖNYÖRGÉS.

badoffan megölhetnél minket, ha színtén tel-
lyességgel minden bűn nélkül volnánk is te elő-
ted. Mert te vagy a mi Urunk, te teremtet-
tél minket, és te tartasz: te benned vagyunk,
élünk és mozgunk, és a te kegyelmed nélkül egy
szempillantásig sem lehetünk. Mit nem tse-
lekedhetel annak okáért velünk haszontalan
porokkal, alá való férgekkel, holott bűnösök
vagyunk, igen nagy bűnösök penig. Bizony
nincsen olly csápásod, mellyre érdemessék nem
volnánk. Nincsen olly keserű pohárod, mellyet
szabadoffan, és méltán reánk nem köszönhet-
nél. Nincsen olly kínos halál neme, mellyel
bennünket szabadoffan és méltán meg nem öle-
hetnél. Mert sok ezer képpen, sok ezer ízben
vértkeztünk ellened, mi hatalmas Urunk, te-
remtő Istenünk, és kegyelmes Atyánk ellen. Ha-
landok voltunk, tudtuk, s még is, mint ha so-
ha meg nem kellene halnunk, úgy éltünk.
Megmondattad, hogy számadásra vonsz
bennünket, és tellyes életünkről, s életünkbeli
minden cselekedetünkről szoroffan meg-tilsz,
de mi arról meg nem akarván emlékezni, mint
ha számadásra és itéletre soha nem kellene
mennünk, a gonosz ellened olly szabadoffan
cseleked-

KÖNYÖRGÉS.

cselekedtük, vértkeztünk, és minden haragod-
ra méltokká lettünk. De oh minden kegyelma-
nek Istene, Könyörűly rajtunk, a te egyyet-
len eggyednek az áldott Ur Jesusnak, keser-
ves haláláért, ne bányál akképpen velünk, a
mint bánhatnál. Ne fizess ugyan mint érdem-
lenénk, hanem kegyelmes szokásod szerént,
kegyelmezz-meg. Fordullyon-el haragod, ne
omollyon reánk boszszu állásod. Mig ez ár-
nyék életben, mennyei hazunkon kívül buja-
doslatz: igazgass, vezérelly, hogy se siralmas
és keserves, állapotunkban, se örvendetes és
vigasztalásos dolgonkban, el ne szakadjunk te-
tőled. Emlékeztess-meg szüntelen, nyomoru-
ságos életünknek árnyék voltáról. Készitgess
napról napra, utolsó végünkre, hogy készen
lévén, találhass mindenkor készen. Vigasz-
tald-meg a te atyai vesződ miatt meg-kesered-
teket, és adgyad a békeséges türesnek lelkét,
őnékiek. Segélly-meg a te áldott lelkeddel ez
orában minket is, és az ő hathato erejének ál-
tala, volta képpen készítsd el, a te élet adó ál-
dott igédnek, buzgo engedelmeességgel, figyel-
merességgel, és nagy lelki épüléttel való
halgatására, tanulására, és meg-tartására.

Hajcs-

K Ö N Y Ö R G E S.

Hajcs-le édes Atyánk kegyelmes fűleider, és
 é mi előben bocsátott imádságunkat fogd el,
 s halgassd meg szerelmes fiadért az áldott Ur
 Jésus Christust, kinek nevében így szollit-
 nyuk-meg felségedet mondván: *Mi At. &c.*

Textus. Psál. 39. v. 10.

*Meg-nemulok, meg nem nyitom az én
 számat, mere te cselekedted.*

Z halando erötelen ember-
 nek, az halhatatlan erös I-
 stennek lanyaru kezei alatt ru-
 godozni, beketelenkedni, zu-
 golodni, és ő fellégével szemben szöknü,
 igen igen veszedelmes bolondság. *Első sor,*
 azt mondom, bolondság. 1. *Bolondság,* ha
 meg-gondollya ember önnön magát, ki
 s micsoda legyen. Micsoda ő: Ala valo
 por hamu, miképpen az nagy Abrahám
 Patriarcha noha nagy jószágú, nagy csele-
 dü, emberek közt hatalmas, és Isten előtt
 kedves, ember vala, maga felől meg-vallá.
 Genes. 18. v. 27. *Por és hamu vagyok ugy-*
mond. Micsoda az ember? Hitván férég,
 mikép-

L E K T I Z S T I.

miképpen az Dávid Király, noha nagy or-
 szággal bíró, sok száz ezer embernek pa-
 rancsоло, győzedelmes Király, és Isten-
 nek szive szerént valo embere vala, ma-
 ga felől mondá. Psalm. 22. v. 7. *En férég*
vagyok ugymond, és nem férőm. Micsoda az
 ember? Fekete sár, miképpen Esaiás Pro-
 pheta, noha királyi nemből származott
 nagymbér vala, maga felől az Isten népé-
 vel együtt. buzgo imádságában mondá.
 Esai. 64. v. 8: *Mi sár vagyunk ugymond*
 Micsoda az ember? Nem egyéb, hanem
 csak *sár házban lakozo* teremtetett állatoc-
 ka, mellynek az porban az ő fundamentuma
 és elebb elromol az malynál mint a Themani
 Elipház, igazán mondá az nyavalyás Sz.
 Jobnak. Job. 4. v. 19. *kinek lelke az orrában*
s mire kell becsülleni őtet? Esai. 3. v. 1. ki
 nek élete, párah. melly egy kevéssé tetszik,
 s az után el-enyészik: mint Sz. Jakab Apo-
 stol írja. Jakob. 4. v. 14. Micsoda az em-
 ber? Hiszem csak *fű, mellynek minden ked-*
vessege. mint az mezőnek virága, meg-szá-
 rad a fű el-hull a virág, miképpen az szöveget
 kiáltá Esaiásnak. Esai. 40. v. 6. 7. Micsoda
 A da az

2 KESERÉDET LE.

da az ember? Hiszem hasonlatos az *hijában* valósághoz, és az ő napjai mint az elmuló árnyék. Dávid is azt feleli. Psal. 144. 5. 4. az maga kérdélére. Sőt micsoda az ember? Hiszem ha nagy-is, ha sok-is, Isten előtt olyan mint az semmi. Mert minden nézettség olyanok mint az semmi ő előtt, és az semminél s' *hijában* valóságnál alább valoknak itéltetnek ő tőle. Azt mongya Esaiás. Es. 40. 5. 17. Ugy tőn vallást rola, az észére jött Nabugodonozor is. Dan. 4. 5. 32. ilyen az ember hogy ezt ebben hadgyam. 11. Bolondság, ha meg-gondolgya ember az Istent, ki s' micsoda legyen: Kicsoda, s' micsoda az Isten? Eörökre való lelek örökre való Kitaly. halhatatlan. Joh. 4. 24. 1. Timoth. 1. 5. 17. Kinek esztendei el nem végeződnek, ki meg-marad, és ki ugyan azon mind öröké. Psal. 102. 5. 27. 28. Véghetetlen és meg-mérfékelhetelen kit az egek és az egeknek egei bé néfoghathatnak. 2. Chron. 2. 5. 6. 1. Reg. 8. 5. 27. Kinek az ég ülő széke, az föld lábainak sármolya. Esa 66. 5. 1. Ki az mennyet és a földet bé-tölti. Jerem. 23. 5. 24. Mindenható, ki-

L E K T I S Z T I.

3

to, kinél mindenek lehetőségek, és *semmi* nincs nála lehetetlen. Matt. 19. 5. 26. Luc. 1. 5. 37. Ki mindent meg-tehet valamit akar oda-fel az égből, akár it alatta földön. Psal. 115. 3. Uraknak Ura, Királyoknak Királya. 1. Tim. 6. 5. 15. Teremtője és tartója az embernek, úgy-mint mindeneknek. Nehem. 9. 5. 6. és a' kinek az ember, száz ezer-szer inkább hatalmában vagyon mint az sár az fazekasnak. Jerem. 18. 5. 6. és. Rom. 9. 5. 21. &c. Azért, bolondság amannak a' felléges Isten ellő rugodozni. Másodszor azt mondom: veszedelmes bolondság. Mert jajt kiált Isten annak az Esaiás által, a' ki ő véle kötődik. Esai. 45. 5. 9. Jaj úgy-mond annak az-ki az ő formálojával kötődik. Ugyan-is nehéz embernek, akarmelly hatalmasnak lássék is, az őszton ellen rugodozni, mint édes Idvezítőnk kiáltá, az ő hiveinek üldözésére nagy dühösséggel, Da- Acto. mascusban menő Saulusnak: Saul Saul 9. 4. mit üldössz engemet, Nehéz tenéked az őszton ellen rugodoznod. Így az halando. erőtelen embernek, az halhatatlan erős Isten.

K E S E R E D E T L E-
 Istennek sanyaru kezei alatt rugodozni,
 nem csak bolondfág, hanem veszedelmes
 bolondfág-is. Tudta ezt igen jól, az I-
 stennek szíve szerént való embere, az Sz.
 Dávid Király és Propheta, s' azért csele-
 kedte, hogy midőn az Istennek sanyaru
 kezeit viselné, ellene nem rugodozott,
 hanem meg-némult, mint ez Sz. leczkén-
 ben maga énekli: *Meg-némulok, meg nem*
nyitom az én számat. Mert te cselekedted,
mellyben Summa szerént, le-tétetik és e-
lőnkben adatik, Dávidnak, az Isten sa-
nyaru kezei alatt, maga viselése, okával
egyetemben. A' honnan, részenként ket-
tő itt a' dolog.

1. *Az Isten sanyaru kezei alatt Dávid-*
nak maga viselése, melly két dologban
tétetik le. 1. Az ő meg-némulása.
2. *Az ő szájának meg nem nyitása.*
2. *Annak oka imez Szokban: Mert te*
cselekedted,

MAGYARAZAT.

Meg-némulok, meg nem nyitom az én szá-
mat, mert te cselekedted. Így szoll a' Szent
 Dávid.

L E K T I S Z T I. 3
 Dávid: holott imez hármát lássuk meg

1. *Miképpen némult meg Dávid?*
2. *Mire nem nyitotta meg az ő száját?*
3. *Mi volt, a' mit Isten cselekedett volt?*

Az első kérdésre felelet. Meg-némult, *Prs*
 Dávid, nem tulajdonképpen és *Physice* *Amo*
 természet szerént, mint ha vagy 1. az
 szollásra való hatalom vétetett volna el-tőle,
 Miképpen a' Zachariás Paptól, a' Keresz-
 telő János Attyától. Ki midőn szolható
 és szollo ember volna, halgatová téte-
 ték, és szollásra való hatalma el-véteték,
 addig a' napiglan, miglen meg lőnek a-
 zok a' dolgok, mellyeket monda ő néki
 a' Gábiel Angyal, az ő vén feleségének
 az Ersebet asziszonyinak méhében foga-
 dása, gyermek szülése, és az ő születendő
 fiának, a' Keresztelő Jánosnak személye
 és állapotja felől. Luc. 1. v. 13. 14. 15.
 16. 17. és a' mellyeket Zachariás Pap nem
 hihetvala. v. 18. 20. azért h ogy hihet-
 lenkedék szegény, az ő meg-korosodott
 vénségéhez képest. v. 18. 20. vagy 2. *nyel-*
ve köttetett volna meg, miképpen azok-
 ban, kik gutta ütésben esnek, vagy egyéb

nyavalyában feküsznek, fokszor meg-
csik, és a' miképpen ama' szegény ördög-
tól gyötrettetett ember-is meg-némult
vala. Matth. 9. 33. és amaz egyszer s' mind-
vak és néma. Matt. 12. v. 22. &c. vagy 3.
az ő szája kulcsolódott volna bé, miképpen esik
dolga azoknak kik vagy az nehéz nyava-
lyátul törtetnek, vagy ki-mulolan és
meg-halolan lévén, vonakosznak, vagy
4. *Isten parancsolattjából, nem engedtetett*
volna kevéssé ő néki szollani, mint meg-né-
mula ama' csácsogó ördöngős ember, ki-
rül Szent Márk ír, könyvének 1. részében.
v. 25. és Szent Lukács cap. 4. v. 35. Oka-
cz. Mert Dávidtul, tellyes az ő életében,
nem vétetett volt el az szollásra valo ha-
talom: nem köttetett volt meg az ő
nyelve: nem kulcsolódott-bé az ő szája:
nem tiltatott meg Istentől, hogy ne szól-
lyon; hanem szolhatott, szollott. Isten-
nek könyörgött, hálákat adott, Istent di-
csérte, magasztalta, s' másokat-is intett,
az Isten dicséretire, mint mind ezeket
meg-mutatták az ő Soltári, s' a' szent-
historiák. Hát hogy hogy? Nem tulaj-
don-

don-képpen, és *Ethicè*, midőn és a' me-
nyiben, mint a' néma halgatott. Isten
ellen nem zugolódott, és halgatásával
békefséges törő voltát meg-bizonyitot-
ta, meg-szűnván előbbeni békételen be-
széditől: mellyekre a' gyarlosigkeit miatt fa-
kadott volt. Psál. 39. v. 4. Igy a' Juh-is
meg-némulni mondatik, midőn az ő
bégetésétől meg-szűnik. Esa. 53. v. 7. A'
tenger-is, midőn az ő előbbi zugásától
meg-szűnván, meg-csendesedik. Marc.
4. v. 39. Meg-némult annak-okáért Dá-
vid, nem az nem szolhatás szerént, ha-
nem az nem szollás, és szollani nem aka-
rás szerént, mint a' következő ige vilá-
gosítja.

Az második kérdésre felelet. Nem nyito-
ta meg Dávid az ő száját, az mint monda-
gya. 1. *nem az Szollásra beszéllésre kö-*
zönfégessen. Mert az mint fellyebb meg-
mondám, tulajdon-képpen meg-nem
némult, hanem szólott beszéllett felei-
vel, felelégével, gyermekivel &c. mind
halálíg, és csak közel halála előtt igaz ele-
get Salamonnal, az ő fiaival. 1. Reg. 2.
A 4. v. 2.

8 KESEREDETLE.

Y. 2. 3. &c. 11. *nem* az étel ital vételre, évet-
re, ivásra. Mert míg életben volt, élete
táplálásában különbé elő nem mehetet,
hané az ételnek, italnak bé-vévéltére, meg
kellett nyitni ő néki az ő száját, szükségef-
képpen enni innya kellett, mint nyugod-
ni-is. 111. *nem* az Isten ditsérésére, s
imádására, az könyörgésre, hálaadásra.
Mert ezt serényen. és igen hiven meg-
cselekedte mind addig míg élt, az mint
34. Soltárnak 1. verse mutattya, és az
146. Soltárnak második versében mond-
gya: hanem. 1 v. az Isten ellen való szol-
lásra, zugolodásra, panaszolkodásra, és
békételenkedésre, úgy hogy ez szóval je-
lentessék az, hogy Dávid. 1. az Istennek
fanyaru kezei alatt halgatott, csendes
volt. 2. halgatásával belső békéséges tū-
rő voltát, és az Isten akarattya alá való
bocsátkozását meg-mutatta.

Párz Az harmadik kérdésre felelet. Azt, az
Ida mit Isten ő véle, vagy ő néki cselekedett
volt, mondgya az következő. 11. vers-
ben. 1. Isten csapásának vagy ostorának:
Pedd *elen roham* így szoll az Istennek, az te
csapá-

LEK T I S Z T I. 9

csapásodat. 2. Isten kezéd harczolásának,
mert azt mondgya ugyan az Istennek
Szolván: *A te kezeidnek harczolása miatt* *Gen*
én el-fogytam, mindazáltal nevezet sze- *hitt*
rént mi lett legyen, betegsége, számkí- *ammy*
vetése, szerelmeseinek halálaé, kárvallásé *hied*
gyalázaté, vagy miésoda? ki nem fejezi.
Elég az, volt az Istennek csapása, ötet
fanyarito ostrom, kezeinek az keserítő ves-
zők, dorgálások és dolgok által, ő el-
lene való harczolása, mellyek miatt el bá-
gyadott, és mint egygy ugyan el-fogyott,
az mint maga mondgya. Lehetett az, vag-
az Saul Király idejében, melly felől bő-
ven olvashacz az Samuel első könyvé-
ben, vagy az után Absolonnak idejében,
melly miatt sokat szenvede mint meg lát-
hatni az Samuel második könyvének 15.
és következő részeiben, vagy egyébkor.
Ugyan-is ha kire bocsátott Isten sokszor
külömb külömb féle ostrom, bocsátott ő
réá. *Ha volt valaki számkiverésben*, imitt
amott lappangásban rettegésben, félé-
ben, volt ő eleget, melly miatt való kesé-
rűségében írta az 42. és 84. Soltárt,
A 5 mely-

mellyben ám még az verebnél és fecskénélis boldogtalanbna csméri lenni ő magát. *Ű. 4.* Ekkor szegénynek köny hullatás vala kényere éjjel és nappal az mint jelen-ti. *Pfál. 42. Ű. 4.* *Ha volt valaki kinos nyalyában. s' betegségben, volt ő, annyi-ra, hogy néha nem volt épség az ő hulában, nem volt békeség az ő csotaiban: meg búszódtének és meg senyvedtenek az ő sebei: meg töltenek bélei hitvánssággal, meg erőtlenedett, és meg-romlott igen igen, ordított az ő szívének buslakodása miatt, dobogott az szíve el-hagyta őtet az ő ereje, miképpen mind ezeket őnnön maga énekli az ő imádságában. *Pfálm. 38. Ű. 4. 6. 8. 9. 11.* *Ha volt valaki méltatlan bosszu s' gyalázat szenvedésben, volt ő, mikor szidalmaztaték amaz rosz nyelvű Sémeitől, kik övekkel haggyigálván őtet, vér szopó, Istentelen férfinak kiáltja vala, az ő egész népe hallattára. 2. Samuel. 16. Ű. 7. 8.* mikor kergetteték dühösképpen Saultul, és mikor székiből kiűzeték az maga fáját fiától. *Ha volt valaki szerelmesének halálán való keser-gésben,**

*gésben, volt ő, mikor el hulla az harczon az ő fia az Absolon, kit miképpen sirata melly keservesen kiálta, elől-járo beizédemben meg-hallátok. Így annak-okaért, noha ki nem fejeztetik, de volt az Istennek valami csapása, valami fanyaru ostora, az, a' mellyről azt mondgya, hogy *te cselekedted, oh Isten.**

TANUSAG.

*Nem bocsát, s' nem is bocsáthat ISTEN annyi és olly ostort emberre, ez árnyékéletben, hogy az alatt ő néki meg ne kellefsék némulni. Ihon Dávid a' szent Király mutattya e' tanuságot, kegyes példájával. Bocsátott vala Isten ő reá, sok féle és nagy ostort, melly miatt, majd ugyan el-fogyott, a' mint a' következő versben mondgya, még-is meg-némult, nem nyitotta meg az ő száját meg-gondolván hogy az Isten cselekedte; az Isten bocsátotta ő reá, és nem más. Ez tanuságra czéloz, s' ezt erősíti mind az szent Jakabnak amaz id-vefséges intése; Példa, *al veg jétek atyámsiai, az há-**

az háboruságban és békeféliges tűrésben az
Profetákat, kik szoltanak az Urnak nevében.
Jak. 5. 10. mind a' szent Péternek édesfé-
liges kérése, mellyben így kér minden, I-
sten ostroma alatt lévő keresztyéneket.
*Alázzátok meg egymond magatokat az hatal-
mas Istennek kezei alatt.* 1. Pet. 5. 6.
Akkor veszfűk az Profetákat példajul
a' háboruságban és békeféliges tűrésben;
s'akkor alázzuk meg magúkat a' hatalmas
Istennek kezei alatt, egykor, mikor az
Ő ostroma alatt, mellyet réánk bocsátott,
meg-némulunk, mint azok.

Ezen tanuságnak igazságát adjaclónk-
ben az Aron Papnak, és a' Job Pátriár-
chának dicséretes példája. Nag' ostromt bo-
csáta Isten az Aron Papra, midőn az Ő
két szép Pap emberfiát, Nádabot és Abi-
hut, az idegen tűznek, a' Jehova eleiben
valo vivéscért, a' maga elől ki-jött tűzzel
meg-émészte, meg-fojtá, meg-ölé eggy-
szer s' mind: de mégis ez Istennek nagy os-
tora alatt meg-némula. Mert azt írja Mo-
ses, *halgata az Aron.* Lévit. 10. 5. 3.
Sok és nagy ostromit bocsátá Isten a' Job
Pátri-

Pátriarchára, midőn egyszer s' mind, Őt
száz iga barmát, Őt száz Samárát, az Sá-
beusok el-hajták, s' az Ő szánro legényit,
Szamárit legeltető pásztort, eggyen ki-
vül le-vágák; midőn hat ezer juhát az ég-
ből le-szállott tűz meg-égeté, eggyen ki-
vül minden juhászival egybe; midőn haa-
rom ezer tevéjét az Caldeusok egyszer s-
mind el-hajták, és azok körül forgolodo
szolgait, eggyen kívül mind le-konczolá-
k; és midőn tíz szép gyermeket, hét fi-
ait, három leányit, egyszer s' mind ször-
nyű halállal, az Ő első szülött bátyyoknak
háza, reájok szakadván meg-ölé, mint e-
zek meg-irattattak. Job. 1. de még-is az I-
stennek illy bokros és igen súlyos ostroma
alatt, csak meg-némula az szegény jábor
Atya, az Job, nem nyitá-meg száját az I-
sten ellen valo zugolodásra, hanem még
inkább áldá az Istent, illyen szokkal. *Al-
dott legyen az Jehovának neve,* úgy hogy
mind ez szörnyűségekben-is nem verke-
zék, és nem adott kegyetlenféliget Isten-
nek, a' mint azon első résznek 21. és 22.
verse tartya. Világos annak-okaért ezek

14 KESEREDETELE
böl az Tanuság. Mí lehet oka.

O K A I.

I. Mert az Isten, ki azt az emberre bocsátta, az mint mindeneknek úgy ő néki-is, igen szabados, és senkitől, sem mástól, sem ő tőle, semmiben nem függő Ur. Eő néki szabad urasága, tellyes hatalma leg felső jussa imperiumja vagyon, az mint minden teremtetett állatokon úgy ő rajta-is, Eő szabados Ur, *mina dēt meg cselekethekik valamit akar* Psal. 115. 3. úgy énekli Dávid. Ez Urnak uralkodása, ő *rökké való uralkodás, és az ő akarattya szerent cselekeszik az égnék seregében, és a földön lakozók között, és nincsen, a' ki meg-tilcsa az ő kezét, és mongya ő neki: Mit cselekekszel,* úgy mondja az észére jött Babyloniai Monarcha az Nabugodonozor. Dan. 4. 31. 32. Ez Ur. *ha valamit elragad, senki véle viszsza nem adattya, s' nem mondja ő neki mit cselekekszel,* úgy feleli Job-is Bildadnak. Job. 9. 3. 12. Ez hatalmas Urnak, úgy vannak minden emberek, s' ő is az ő kezében

15 L E R T I S Z T I
kezében mint a' sár a' székafának kezében, úgy mondja maga az Izrael házának. Jerem. 18. v. 6. Sőt sok ezerszerre inkább. Az mit csinált ha akarja, szabad véle, ha elbontya. *Eől s' elevenit, sebesít, gyógyít,* az mint néki tetszik. Deut. 32. 39. *Nincsen ki az ő kezéből akarattya ellen valakit s' valamit meg-szabadieson,* ugyan ott az mint maga mondgya. Az élettél halállal bír, mind a' kettőnek kulcsa az ő kezében. Ez Ur *az testét. és a' lelkét. és el-vesztheti az Gehennában,* mint Christus Urunk mondgya. Matth. 10. v. 28. Így lévén annak-okaért a' dolog, az ő ostroma és keze alatt, meg kel némulni az embernek.

II. Mert mindenkor meg-érdemli azt az ember. Nem bocsát, nem is bocsát, ha Isten annyit, olyat reá az ő ostromban, hogy arra igen igen érdemes és méltó ne legyen. Rettenetes vala az, mind nagyságához, mind sokaságához képest, a' melyet Isten az ő kedves népére az Izraelre bocsátá az Babyloniabéliek által. Olvasd-meg. 2. Reg. 24. és 25. Jerem. 39. és 52. 2. Chron. 36. részeit, s' meg-látod. Azt

meri mondani Daniel Proféta arról, hogy
 olly nagy gonosz, olly nagy ostor volt az
 hogy nē lőtt olyan az egész ég alatt. Dan.
 9. 12. még-is érdemesnek valya magát az
 néppel egygyűtt, arra Daniel, mert azt
 mondgya. *Tenéked Uram igazság, és miné-
 künk orca pirulás.* Dan. 9. 7. *Igaz a' Jeho-
 va a' mi Istenünk minden, ő cselekedetiben.*
 Dan 9. v. 14. Egy voxon vagyon ezen do-
 logban, az Léviták könyörgő szive és
 nyelve, mert azt mondgyák. Nehem. 9.
 v. 33. az Istennek könyörögvén. *Te igaz
 vagy mindenben valami esett mi rajtunk,
 mert igazán cselekedtél, de mi hitetlenül cse-
 lekedtünk, &c.* Sőt mindenkor többre
 volna az ember érdemes, egy néhány e-
 zerfzerte; csak *hogy nem a' mi bűneink se-
 rént cselekezzik Isten mi velünk, és nem az
 mi álnokságunk szerént fizet minékünk,* mi-
 képpen Dávid éneki, Psál. 103. v. 10.
 Ugyan-is, csak legkisebbik bűnével-is,
 mint hogy a' Királyok Királyának vég-
 hetetlen felségét bántya meg az ember
 érdemessé lészen az örökké valo, véghe-
 tetlen kinra: érdemessé lészen annako-
 kéért

kéért annál inkább, minémű fok és né-
 ház ostora is az Istennek.

III. Mert külömben kárt téssen ő ma-
 gának. Az Isten haragját nem szünteti,
 hanem gerjeszti, az őtet ostorozo Urát,
 nem engeszteli, hanem ingerli; fájdal-
 márt és keserűségét, nem kevesíti, hanem
 többíti; önnön magának nem szabadulást
 és könnyebbséget, hanem belé halást, ben-
 ne maradást, és az Isten ostorának ő rajta
 meg nehezdedését nyeri és szerzi. Mit nye-
 re magának az ő meg nem némulásával,
 hanem szájának Isten ellen az zugolodás-
 ra meg-nyitásával, az fok ezerből álló Iz-
 rael népe az pusztában? Meg-irja Mofes,
 hogy haragot nagyobb csapást, és halált.
 Mert azt írja Numeror. 14. 27. 28. 29.
 hogy ilyen módon szolla Isten felőlők
 Mofesnek és Aronnak. *Meddig hallom e'
 gonosz gyülekezetnek, az kik zugolodnak én
 ellenem az Izrael fiainak zugolodásokat, kik
 zugolodnak én ellenem? mondgyad ő nékiek:
 Elek én, az Jehovának mondása, ha, az mi-
 képpen szollottatok az én füleim hallására, úgy
 nem cselekezzem veletek! 1. E pusztában hul-
 lanak-*

lanak-el az ti holt testeitek, és minden ti meg-
számoltatitok, a ti minden számotok szerint,
husz esztendő s futul fogva és fellyebb, &c.
Ihon keserű lön gyümölcse, halál lön haszna
az ő zugolodásoknak. Így, ez három funda-
mentomon meg-áll ez a Tanúság. Lássuk mi
hasznát vehetjük egy vagy két szóval.

HASZNAI.

I. Oktató. Ha nem bocsát, s' nem is bocsát-
hat Isten, annyi és olly ostrom, emberre ez ár-
nyék életben, hogy az alatt ő néki meg ne kel-
lessék némulni, tehát ved eszedben, hogy. I.
Embernek, míg ez siralom völgyében él,
eggyik kiváltképen való tiszt, mellyet a'
többi közönség tartozik gyakorolni, az meg
némulás, az Isten ostromi alatt, zugolo-
dáfra Isten ellen szájának meg-nem nyi-
rása, az meg-huntyázkottató halgatás.
Mert meg kel ő néki némulni, minden
ostor alatt, mellyet Isten bocsát ő reá,
akképpen, mint meg-némula Dávid Ki-
rály, itt ez leczkében. Aron Pap. Lévit. 10.
3. Job Pátriarcha, Job. 1. 21. 22. 11. Nem
adatik

adatik embernek soha oka arra, hogy Istē
ellen száját meg-nyissa az zugolodásra, ha
nē tudō menyi és micsoda ostromit bocsát-
tya-is Isten ő reája. Ha Isten azt cseleked-
né vele a' mit Aronnal: ha mind abban
belé ejtené-is, az miben ejté az szegény
Dávidot: ha egy napon annyit bocsáta-
na reá, a' menyit Jobra, nincsen ok reá
hogy az ő szabados cselekedetű Urá I-
sten ellen száját meg-nyissa; hanem hal-
gatni kell, mint Aron halgata: meg-kell
némulni mint Dávid meg-némula: nem
kell vétkezni és izetlenkedni Isten ellen,
mint cselekedék a' meg-keseredett Atya,
az Job Pátriarcha. Sőt ha mire fokadot-is
az előtt bé kell száját fogni, kezeit szájá-
ra kell tenni azon Jobbal. Job. 39. 37.
38. hogy reá ne essék, amaz Sz. Pál Ap-
stol mondása: Sőt inkább oh ember, te kicsoda
vagy, ki Isten ellen felelgetsz? Rom. 9. 20.

II. Feddő. Ha nem bocsát s' nem is bocsát-
hat Isten, annyi és olly ostrom éberré, ez árnyék életbe,
hogy az alatt ő néki meg ne kellesek némulni,
tehát Isten és a' magók lelki ísmérti ellē,
igen igen vétkeznek azok. 1. A' Kik lát-

ván, és érezvén, hogy Isten. Ő réájok, vagy magok vagy szerelmefik személyében ostromt bocsátott, meg nem némulnak, szájokat Isten ellen a' zugolodásra felnyittyák, zugolodnak magokat igazittyák, másokat kárhoztatnak, az Isten cselekedetét nem igazolják, magokat arra az ostromra méltatlanoknak, érdemleneknek mondogallyák, és alattomban az igaz Istent igaztalanfággal, és kegyetlenféggel vádoldogallyák, mint cselekedének a' Sidok. Ezechiel. 18. y. 2. és Thren. 3. y. 7. *Az Atyák ötték meg-ugy mond az egrest, és a' fiaknak fogai vásznak meg belé. Az mi Atyáink vétkeztenek, nincsenek elmultanak, s' mi az ő álnokságikat bordonozzuk, nem így cselekedék az ostrom alatt Aron, Job, Dávid, s' több szentek.* 2. *Az Kik az Isten ostroma alatt meg-némuló keresztyén embert, vagy tanácsadással, vagy előttők való példázodással, vagy valami egyéb uton és módon, ugyan izgattyák arra, hogy az Isten ellen száját a' zugolodásra megnyissa, mint ha könnyebbédnék azzal s' jobban lenne dolga,* vagy

vagy kedvet találna Istennek előt véle, mint cselekedék buba merült, nyavalyákkal meg-nehezült jámbor, Urával a' jobbal, amaz ő roj; hasagáért híreshitvā felesége. Ki azt mődgya vala az ő keféves, állapotu Urának a' Jobnak: *Még is tartodé te a' te tökéletességedet? átkozd meg az Istét, és hally meg.* Job. 2. 9. Ez illyékét renbéli sēddésre méltó emberek, meg-mutattyák 1. *Hogy veszedelmes bolondfagot követnek, az szerént, a' mint tanításom elein meg-mutatám.* 2. *Hogy tiszteteknek el-követésére semmi gondjok.* 3. *Hogy az Istent szabados Urnak, annál inkább Utoknak nem hiszik, nem esmérlik.* 4. *Hogy bűnös voltokat né érzik, né esmérlik.* 5. *Hogy magoknak jot nem kívánnak, s' könnyebbségeket né akarják.* 6. *Hogy né igazán félik az Istét.* 111. *Intő. Ha nem bocsát, s' nem is bocsáthat Isten, annyi és olly ostrom emberre, ez árnyék életben, hogy az alatt ő néki meg ne kellessek nemulni, tehát te, kégyes lelkű, s' magadat Istennek tartó keresztyén ember.* 1. *Ha bocsátot Istét te réád ostrom, vag' magad, vagy szerelmefid személyébē, ez T*

nuságot meg-gondolván, némully-meg s' meg né nyisd szád a' zugolodásra, Isten ellen. Kesergetsz a' méltatlan boszszu s' gyalázat szenyvedésben? némully-meg. Sirsz és nyavalygatsz éjjel nappal a' nagy betegségben, könyhullatás kenyered, jajgatas, ohajtás, &c. minden dolgod? némully-meg. Majd el-merülsz az iszonyu kárvalásokban? némully-meg. Csak nem hasad ketté szived, s' csak nem halsz-meg, szerelmesednek halálán? némully-meg. Ne lehessen az Istennek olyan ostroma rajtad, hogy szád a' Isten ellen meg nyissad a' zugolodásra. Gondold-meg ez vegre.

1. Hogy por, hamu, fereg, sár, és semmi vagy az Isten előtt, kinek ostroma a' rajtad lévő ostrom. Nem vagy nagyobb vagy Isten vagy az emberek előtt, Ábrahám Pátriarchánál, Dávid Királynál, Elaiás Profetánál, kik ilyenek mondattatnak Isten előtt, mint oda fellyebb, tanításom kezdetiben meg-hallád.

2. Hogy tisztet tartya ezt, ha az Istent Uradnak csméred, féled és tisztelni akarod engedelmeiséggel, a' mint mind a

Példák

Példák mind az ítések, mellyek meg-hallál az előbb, elődber adgyák világossan.

3. Hogy a' Isten ki reád bocsátta, szabados, mindent megcselekedhető Vrad, mint a' Tanuság első okában endessen meg-mutogattam.

4. Hogy érdemes vagy arra, főt érdemes volnál, ha ezerszerre több és nagyobb bocsáttatnék-is reád, mint a' Tanuságnak második oka tartya.

5. Hogy egyéb aránt nem csak nem használsz véle semmit magadnak, hanem azon kívül igen igen nagy kárt-is teszel, mint a' Tanuság harmadik oka, elődber adá.

No annak-okáért ezeket és több ezekhez hasonlót meg-gondolván, az Istentől reád bocsáttatott ostrom alatt, némully-meg. Kövessed az Aron Papot, ob Pátriarchát, és a' Dávid Királyt. Így cselekedgyél, ha Isten reád ostrom bocsátott. Ha pedig nem bocsátott Isten te reád ostrom, hanem azt hason látod, s' hallod, meg-lásd, hogy olyan mint jójóbnak, rossz felesége, ne légy. Ostrom alatt lévő kesergő keresztyén felebarátodat, az zugolodásra Isten ellen ne izgasd, hanem inkább vigasztald, a' megulásra intsed, esa' zugolodásra való ki-vetemed tiltad.

Ilván azért és értvén ezeket, (: hogy beszédemet reátok fordítsam ;) ti, ez előttünk meg-
szomorodott bletsületek, tisztetek, ez szor

nuf

s'm

fter

s'g

Si

be

ga

m

ká

ha

sz

N

ta

a

I

V

le

n

I

I

I

f

l

2

atoks cselekedetén egyen egyen, z mit Dávi
 monda az Istennek: *Meg-nem-nyitok az en száját. Mert cselekedetéd őstén, baba*
dos Izrl! Vagy vagyon hogy ősfellege házaokban rég-
 tel fogva lévő bokros őstörít, mint egy igyan meg-
 tetézte, e ti-izerelmesteknek halálával. Mert ezen-
 kívül is, talám két esztendője közel, mióta az agy fe-
 tekét nyomó bereg, házatokból ki nem szakart, mell-
 még mostann is szemeteket keseríti. Előttetek ül-
 ded magzatotokon az Istennek sanyaru látogatása. Va-
 gyon magzatoknak is fok izben Isten anyai tettei-
 szomorító változástok. Mindazattal ugyan csak
 tisztetek, hogy a ti yelletek bíró, szabados és hata-
 mas Vratoknak, s egyfőz s mind kegyes Anyatokna-
 illy sanyaru bokros őstörít, némullyatok me-
 szatokat ő ellene a' zugolodásra meg ne nyissátok.
 Amazfellyül emelített ő dolgokat iziben egy-
 dellátok és ha ekképpen cselekedetek. Isten őst-
 rolatok el-vézi, vagy meg-enyhíti, ez benne-
 meg szomorító cselekedetét lelketek javára for-
 s' vigasztalo lelkének erejével, szomorú sz-
 kutható képpen meg-vigasztallja. Mellyet c-
 gyek, Amen.

V E G E.

